

Bestuursvragen Partij voor de Dieren voor de VV van 22 september 2010

Vraag 1. De landelijke cijfers over de emissie van fosfor wijken af van die van Rijnlands cijfers. Rijnland geeft aan dat (in 2000) 74% van de af- en uitspoeling afkomstig is van de landbouw; voor heel Nederland was dit (in 2000) 42%. Wat maakt Rijnland significant anders dan in de rest van Nederland?

Antwoord 1. De situatie in Rijnland is significant anders vanwege de volgende factoren: Er zijn geen industriële emissies in Rijnland, deze zitten of op het riool, of ze zijn gesaneerd. Landelijk dragen industriële emissies nog aanzienlijk bij aan de belasting van het oppervlaktewater.

Rijnlands AWZI zuiveren het water ten opzichte van andere gebieden relatief goed. Hiervoor is gekozen omdat Rijnland haar afvalwater op het eigen (kwetsbare) watersysteem loost. We hebben zelf dus last van deze emissies. Veel andere waterbeheerders lozen op ruim Rijkswater en kunnen daardoor ruimere lozingsniveaus hanteren.

Voor fosfor lijkt het erop dat de landelijke cijfers de emissies in de kuststrook (zandgebied) vanuit de landbouw sterk onderschatten.

Deze factoren dragen er toe bij dat landbouwemissies in Rijnland een relatief zware bijdrage leveren aan de emissies van stikstof en fosfor.

Vraag 2. Zoals uit het emissiebeheersplan blijkt, zijn er ook andere vervuilingbronnen, bijvoorbeeld door consumenten (zware metalen als gevolg van vuurwerk, 23% van de totale koper belasting naar het oppervlaktewater), medicijnresten.

Siervuurwerk ontsiert de kwaliteit van het water

Sinds 2003 nemen de emissies van zware metalen, omgerekend naar equivalenten, naar water toe. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door een toename van de emissies door consumenten. Vooral de emissies van koper zijn in de laatste jaren flink gestegen. Een belangrijke oorzaak hiervan is de toenemende populariteit van siervuurwerk, dat verhoudingsgewijs meer koperemissies veroorzaakt dan knalvuurwerk.

<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/95A7A8BF-427D-4F6C-BC8A-7229E7DBB4C6/0/2006c167pub.pdf> CBS Milieurekeningen 2006, pag. 7

2a. Wat kan Rijnland doen om, in overleg met gemeenten, ook deze vervuiling bij de bron aan te pakken?

Antwoord 2.a De 23% die op blz 43 wordt genoemd als bijdrage voor vuurwerk betreft de belasting van het rioolstelsel. Hiervan komt maar een klein deel uiteindelijk in het oppervlaktewater terecht (ca 20%). Het is erg lastig om op regionaal niveau maatregelen te nemen tegen emissies uit diffuse bronnen, zoals vuurwerk. De enige oplossing is dat het rijk via verboden dit soort bronnen reguleert. Een voorbeeld hiervan is het verbod op loodhoudende benzine. Rijnland probeert via lobby dergelijke problemen bij het rijk te agenderen.

2b. Vallen de kosten als gevolg van vuurwerk te berekenen (zuiveren van water, schade aan de leefomgeving).

Antwoord 2.b De kosten van de bijdrage van vuurwerk aan de watervervuiling zijn erg lastig te berekenen. Vooral omdat het rioolwater vooral door andere bronnen met koper wordt vervuild.

2c. Wat kan Rijnland doen om de vervuiling door medicijnen in te dammen? Denk aan overleg met apotheken, ziekenhuizen, voorlichtingsprogramma's voor de burger.

2d. Welke effecten hebben medicijnresten op de dieren? (Vergroeiingen, aantasting van geslachtsorganen)

Antwoord 2.c/d Rijnland heeft recent een studie naar de separate inzameling van afvalwater met veel medicijnresten uitgevoerd ("de vergulde pil" samen met het LUMC). Daaruit bleek dat het goed mogelijk is een reductie te bereiken in de belasting van het riool met medicijnresten. Dit leidt wel tot extra kosten.

Rijnland heeft ook gekeken naar de effecten van effluent uit AWZI op organismen. Dat laat zien dat er pas ecologische effecten optreden als het effluent sterk wordt geconcentreerd.

Onderzoek bij andere waterschappen laat soms een ecologisch effect zien, zoals vergroeiingen of geslachtsveranderingen. Wel werden in effluent diverse medicijnresten aangetroffen. De proeven met de "proeffabriek" op Leiden Zuid-west lieten zien dat medicijnresten met nageschakelde technieken goed uit het effluent verwijderd kunnen worden. Dit leidt wel tot extra kosten.

Vooralsnog legt het emissiebeheerplan de focus op de problematiek van de voedingsstoffen. Die zorgen veruit voor het grootste waterkwaliteitsprobleem. Er wordt niet uitgesloten dat op termijn wel aandacht nodig is voor de lozing van medicijnresten door de AWZI. Vooralsnog vormen deze een onvoldoende argument om nu al de AWZI van nageschakelde technieken te voorzien.

Vraag 3. Wordt met de maatregelen uit het Emissiebeheersplan de waterdoelstelling van de KRW gehaald?

p. 51 van het Emissiebeheersplan meldt: 'Er wordt niet verwacht dat de evenwichts-bemesting voor fosfor voldoende garanties biedt voor een goede waterkwaliteit. Door na-ijling zal de daling van de emissies aan voedingsstoffen langzamer zijn dan het gebruik'.

Welke acties staan daarom aanvullend op stapel om de fosfaat- en stikstofproblematiek aan te pakken, zodanig dat de doelen gehaald zullen worden op de gestelde termijn??

Antwoord 3.

Het emissiebeheerplan leidt tot een verbetering van de waterkwaliteit binnen de financiële en juridische grenzen van Rijnland. Dit sluit aan bij de opgave van de Kaderrichtlijn: Rijnland moet zich binnen redelijke kaders inspannen om een goede waterkwaliteit te bereiken. Als maatregelen te duur zijn, of onevenredige maatschappelijke schade opleveren, dan kan uiteindelijk ontheffing in Brussel worden aangevraagd.

Een belangrijke mogelijke hindernis in het bereiken van een goede toestand ligt in de beperkte invloed die Rijnland kan uitoefenen op emissies vanuit landbouwgebieden. Ook naijling van historische emissies kan een rol spelen. Bij de AWZI speelt de vraag welke zuiveringslasten Rijnland acceptabel vindt. In theorie is dit water op te werken tot drinkwaterkwaliteit, maar het is zeer de vraag of dit kostentechnisch wenselijk is.

Het KRW programma laat zien dat naast emissies ook de inrichting van een water (isolatie, ondiepe zones, natuurvriendelijke oevers) belangrijk is bij het bereiken van een goede toestand.

Vraag 4. Welke overleggen zijn er met gemeenten over inperken van gewasbeschermingsmiddelen (bestrijdingsmiddelen).

4a. Is er een gerangschikt overzicht van meest vervuilende gemeenten?

Antwoord 4.

In beginsel worden in gemeentelijke waterplannen ook afspraken met gemeenten gemaakt over het bestrijdingsmiddelengebruik. Dergelijke plannen worden echter niet met alle gemeenten gemaakt. Soms worden dergelijke afspraken in gemeentelijke rioleringsplannen gemaakt. Het emissiebeheerplan pleit voor een uniform afsprakenkader (gemeentelijke waterplannen) en een goede boekhouding van de gemaakte afspraken.

Er is geen overzicht van de meest vervuilende gemeenten. Veel gemeenten zijn uit zichzelf al overgestapt naar ecologisch groenbeheer.

Vraag 5. Is er een soortgelijk overleg met gemeenten over de opvang van regenwater, zodat er minder risico is op riool-overstorten, en daarmee vissterfte? Voorbeeld: Oegstgeest verstrekt regentonnen aan burgers, enkele gemeenten experimenteren met groene daken (sedum, mos).

5a. Hoe kan Rijnland dergelijke maatregelen stimuleren?

Antwoord 5. Er is al jaren structureel overleg met gemeenten over de riolering. Daarbij horen ook de overstorten. Die worden via afspraken uit de basisinspanning en het waterkwaliteitsspoor gesaneerd. Regentonnen en sedumdaken zijn een gemeentelijke zaak. Mogelijk komt hiervoor in de toekomst meer aandacht, vanwege de versterkte wettelijke aandacht voor het afkoppelen van regenwater.